

თარიღი: 2025წ. 31 იანვარი

სს ჯორჯიან ქარდი

სს ჯორჯიან ქარდი როგორც საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ რეგისტრირებული სისტემის ოპერატორის პასუხები CPSS-IOSCO საჯაროობის დებულების ფორმულარზე - შემდგომში სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების ტექსტი.

სისტემის ოპერატორი:

სს ჯორჯიან ქარდი

სისტემის ოპერატორის საქმიანობის მარეგულირებელი კანონმდებლობა:

საქართველოს კანონმდებლობა

სისტემის ოპერატორის საზედმხედველო ორგანო:

საქართველოს ეროვნული ბანკი,
იურიდიული მისამართი: 0114 თბილისი,
საქართველო, სანაპიროს ქუჩა №2.
ვებ-გვერდის მისამართია: <https://nbg.gov.ge>

სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების ტექსტი გამოქვეყნების თარიღი:

31 იანვარი 2025წ.

სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების ტექსტი შესაძლებელია შემდეგ ვებ-გვერდზე.

www.gc.ge;

საკონტაქტო ინფორმაცია

(995 32) 231 70 40;

1. სისტემის მოკლე აღწერა და წინასწარაწვავა

2023 წლის 3 ნოემბერს საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის N299/04 ბრძანებით მიღებულ იქნა საგადახდო სისტემისა და საგადახდო სისტემის ოპერატორის ზედამხედველობის (ოვერსაიტის) წესი (შემდგომში - *ოვერსაიტის წესი*), რომლის მიღების საფუძველია საგადახდო სისტემისა და საგადახდო მომსახურების შესახებ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტი და 42-ე მუხლი. *ოვერსაიტის წესის* მოთხოვნების ვრცელდება ეროვნულ ბანკში რეგისტრირებულ საგადახდო სისტემის ოპერატორებსა და მათ სისტემებზე, აგრეთვე ლიცენზირებული კომერციული ბანკების ფულადი სახსრების საგადახდო სისტემებზე.

ოვერსაიტის წესით განსაზღვრული მოთხოვნები ეყრდნობა გადახდებისა და ანგარიშსწორების სისტემების კომიტეტისა (CPSS) და ფასიანი ქაღალდების კომისიების საერთაშორისო ორგანიზაციის CPSS-IOSCO-ს ფინანსური ბაზრის ინფრასტრუქტურის პრინციპებს (PFMI) და ევროპის ცენტრალური ბანკის საგადახდო სისტემების ზედამხედველობის სტანდარტებს - შემდგომში. 2012 წლის დეკემბერში CPSS-მ და IOSCO-მ გამოაქვეყნეს „*Principles for financial market infrastructures: Disclosure framework and Assessment methodology*” (შემდგომში - *CPSS-IOSCO საჯაროობის დებულება*) რომლითაც დაადგინდა საჯაროობის დებულების ფორმულარი, მისი შევსების ინსტრუქცია და ფორმა (შემდგომში - *გამჟღავნების ტექსტი/დოკუმენტი ან სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების დოკუმენტი*). *ოვერსაიტის წესით* სისტემის ოპერატორი ვალდებულია უზურუნველყოს სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების დოკუმენტის საჯაროდ ხელმისაწვდომობა და საქართველოს ეროვნული ბანკისთვის მიწოდება.

სს ჯორჯიან ქარდი, წარმოადგენს საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ რეგისტრირებულ საგადახდო სისტემის ოპერატორს, რომელიც უფლებამოსილია განახორციელოს სისტემის ოპერატორის საქმიანობა. სს ჯორჯიან ქარდი აკმაყოფილებს საქართველოს კანონმდებლობით, მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილ მოთხოვნებს.

სს “ჯორჯიან ქარდი”, როგორც საგადახდო სისტემის ოპერატორის (გამორჩეულად მნიშვნელოვანი სისტემა) ძირითადი საქმიანობა მოიცავს:

სისტემის მონაწილეების საკუთარ საგადახდო სისტემაში ჩართვას და შემდგომი მომსახურებების გაწევას:

- ფინანსური ტრანზაქციების ავტორიზაცია
- არაფინანსური ტრანზაქციების ავტორიზაცია
- პლასტიკური ბარათების პერსონალიზაცია

და ასევე დამატებით მომსახურებას, რომელიც მოიცავს:

- პოს-ტერმინალების მომსახურება
- ვირტუალური პოს-ტერმინალის მომსახურება

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს სისტემის ოპერატორის სისტემის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების დოკუმენტს. იმის გათვალისწინებით, რომ:

- CPSS-IOSCO საჯაროობის დებულება ითვალისწინებს ზოგადად სისტემებთან, მათ შორის ფასიანი ქაღალდების სისტემებთან დაკავშირებულ ყველა პრინციპს, რომელიც არ ვრცელდება სისტემის ოპერატორზე.

შესაბამისად წინამდებარე სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების დოკუმენტი შედგენილია შემდეგი წესების დაცვით:

- სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების დოკუმენტში განხილულია მხოლოდ ის პრინციპები, რომელიც ვრცელდება ფულადი სახსრების გადახდის სისტემაზე;
- და
- სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების დოკუმენტში განხილული პრინციპები შეფასებულია, ოვერსაიტის წესის იმ მუხლების ფარგლებში, რომელიც ვრცელდება სისტემის ოპერატორზე, როგორც გამორჩეულად მნიშვნელოვან სისტემის ოპერატორზე.

CPSS-IOSCO საჯაროობის დებულების პრინციპები

პრინციპი	1	სამართლებრივი საფუძვლები	-	ვრცელდება
პრინციპი	2	მმართველობა	-	ვრცელდება
პრინციპი	3	რისკების მართვის ჩარჩო	-	ვრცელდება
პრინციპი	4	საკრედიტო რისკი	-	ვრცელდება
პრინციპი	5	გირავნობა	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან აღნიშნული პრინციპი ვრცელდება მხოლოდ მნიშვნელოვანი სისტემის ოპერატორზე;
პრინციპი	6	მარჟა	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან არ ვრცელდება ფულადი სახსრების სისტემაზე
პრინციპი	7	ლიკვიდურობის რისკი	-	ვრცელდება

პრინციპი	8	საბოლოო ანგარიშსწორება	-	ვრცელდება
პრინციპი	9	ანგარიშსწორებისათვის გამოყენებული აქტივები	-	ვრცელდება
პრინციპი	10	მატერიალური ფორმით გადაცემა	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან არ ვრცელდება ფულად სახსრების სისტემაზე
პრინციპი	11	ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარები	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან არ ვრცელდება ფულად სახსრების სისტემაზე
პრინციპი	12	გადახდა გადახდის სანაცვლოდ	-	არ ვრცელდება - რადგან აღნიშნულ მომსახურებას ახორციელებს მიმდინარე ეტაპზე სს ჯორჯიან ქარდი
პრინციპი	13	მონაწილის დეფოლტის წესები და პროცედურები	-	ვრცელდება
პრინციპი	14	სეგრეგაცია და პორტატიულობა	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან არ ვრცელდება გამორჩეულად მნიშვნელოვან სისტემაზე;
პრინციპი	15	ზოგადი ბიზნეს რისკი	-	ვრცელდება
პრინციპი	16	შენახვისა და ინვესტირების რისკი	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან აღნიშნული პრინციპი ვრცელდება მხოლოდ მნიშვნელოვანი სისტემის ოპერატორზე, სწრაფი გადახდის სისტემა არ წარმოადგენს მნიშვნელოვან სისტემას
პრინციპი	17	საოპერაციო რისკი	-	ვრცელდება
პრინციპი	18	წვდომისა და მონაწილეობის პირობები	-	ვრცელდება
პრინციპი	19	პირდაპირი და არაპირდაპირი მონაწილეობა	-	ვრცელდება
პრინციპი	20	ფინანსური ბაზრის ინფრასტრუქტურის კავშირები	-	არ ვრცელდება - ვინაიდან არ ვრცელდება გამორჩეულად მნიშვნელოვან სისტემაზე;
პრინციპი	21	ეფექტურობა და ეფექტიანობა	-	ვრცელდება
პრინციპი	22	საკომუნიკაციო სტანდარტები და პროცედურები	-	ვრცელდება
პრინციპი	23	საბაზრო მონაცემების, წესებისა და მნიშვნელოვანი პროცედურების გამოქვეყნება	-	ვრცელდება

2. სისტემის ოპერატორის გამჟღავნების ტექსტი განხორციელებული ძირითადი ცვლილებების ჩამონათვალი

ცვლილებები არ განხორციელებულა

3. ძირითადი ინფორმაცია სისტემის ოპერატორის შესახებ

3.1. სისტემის ოპერატორი და მომსახურება, რომელსაც აწვდის სისტემის ოპერატორი

სისტემის ოპერატორის საქმიანობის საგანია საქართველოს ტერიტორიაზე საქართველოში რეგისტრირებული: საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული კომერციული ბანკ(ებ)ის, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული საგადახდო მომსახურების პროვაიდერ(ებ)ის, უცხოური ცენტრალური ბანკ(ებ)ის, საკლირინგო დაწესებულების, ფინანსური ინსტიტუტ(ებ)ის, საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტ(ებ)ის, ანგარიშსწორების აგენტი და კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა სუბიექტების საკუთარ სისტემაში ჩართვა, რომლის საშუალებით სისტემის მონაწილეებს აქვთ საშუალება, მიიღონ უნაღდო ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული მომსახურებები, კერძოდ: ბარათების ემისია, ავტორიზაცია, ტრანზაქციების დამუშავება, ექვაირინგი და მომსახურებები, რომელიც დაკავშირებულია საგადახდო მომსახურებასთან;

საგადახდო სისტემა - რომლის მონაწილე იქნება, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული კომერციული ბანკ(ებ)ი, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული საგადახდო მომსახურების პროვაიდერ(ებ)ი, უცხოური ცენტრალური ბანკ(ებ)ი, საკლირინგო დაწესებულები, ფინანსური ინსტიტუტ(ებ)ი, საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტ(ებ)ი, ანგარიშსწორების აგენტი და კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა სუბიექტები, სისტემის ოპერატორის მხარდაჭერით, შეძლებენ მიიღონ მომსახურებები, კერძოდ: ა) საბანკო და არასაბანკო ბარათების ემისია და პერსონალიზაცია, რომელიც აკმაყოფილებს საერთაშორისო სტანდარტებს; ბ) აღნიშნული ბარათების ოპერაციების დამუშავება; გ) ფინანსურ (საბარათო ინსტრუმენტით განხორციელებული/განსახორციელებელი გადახდის ოპერაციის შესრულების შესაძლებლობის დადასტურება/დამუშავება) და არაფინანსური (საბარათო ინსტრუმენტით განხორციელებული ნებისმიერი ისეთი ოპერაციის დამუშავება, რომლის საფუძველზეც არ სრულდება ფინანსური ტრანზაქციის ავტორიზაცია) ტრანზაქციების ავტორიზაცია; დ) პოს ტერმინალების მომსახურება და ე) ვირტუალური პოს-ტერმინალის მომსახურება;

General background on the FMI General description of the FMI and the markets it serves

This section should provide basic, concise descriptions of the services offered and functions performed by the FMI.

It should also provide an overview of the markets the FMI serves and the role it fulfils within those markets.

Further, the section should include basic data and performance statistics on its services and operations.

An FMI should provide, for example, basic volume and value statistics by product type, average aggregate intraday exposures of the FMI to its participants, and statistics on the FMI's operational reliability.

3.2. სისტემის ოპერატორის მმართველობითი სტრუქტურა

სს ჯორჯიან ქარდის/სისტემის ოპერატორის კორპორაციული მართვის პრინციპები ეფუძნება საქართველოს კანონმდებლობასა და საერთაშორისო სტანდარტების მოთხოვნების შესაბამისობას.

სს ჯორჯიან ქარდის კორპორაციულ მართვაზე პასუხისმგებელია სამეთვალყურეო საბჭო და გენერალური დირექტორი, რომლებიც უზრუნველყოფენ მოწინავე კორპორაციული მართვის სტანდარტებისა და პრინციპების დამკვიდრებას.

სს ჯორჯიან ქარდის მმართველობითი ორგანოა აქციონერთა საერთო კრება, სამეთვალყურეო საბჭო და გენერალური დირექტორი. თითოეულს აქვს საკუთარი პასუხისმგებლობა და უფლებამოსილება მოქმედი საქართველოს კანონმდებლობისა და კომპანიის წესდების შესაბამისად.

აქციონერთა საერთო კრება არის სს ჯორჯიან ქარდის უმაღლესი შიდა მმართველობითი ორგანო, რომელიც ნიშნავს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს და თავმჯდომარეს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან სს ჯორჯიან ქარდის ზოგად კორპორატიულ მართვაზე. სამეთვალყურეო საბჭო ნიშნავს გენერალურ დირექტორს, რომელიც პასუხისმგებელია, როგორც კომპანიის ზოგად კორპორატიულ მართვაზე, ისე ყოველდღიურ საოპერაციო საკითხებზე. კომპანიას ჰყავს ერთი გენერალური დირექტორი, რომლის უფლებამოსილება განსაზღვრულია სს ჯორჯიან ქარდის წესდებით;

საქართველოს კანონი საგადახდო სისტემისა და საგადახდო მომსახურეობის შესახებ და საგადახდო სისტემისა და საგადახდო სისტემის ოპერატორის ზედამხედველობის (ოვერსაიტის) წესის დამტკიცების შესახებ ბრძანება (სებ-ის პრეზიდენტის 2023 წლის 03 ნოემბრის ბრძანება N299/04)), წესდებასთან ერთად წარმოადგენს სს ჯორჯიან ქარდის კორპორატიული მართვის ძირითად საკანონმდებლო ბაზას.

3.3. სისტემის ოპერატორის საქმიანობის სამართლებრივი საფუძვლები

სს ჯორჯიან ქარდი წარმოადგენს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად რეგისტრირებულ სააქციო საზოგადოებას - საგადახდო სისტემას (საიდენტიფიკაციო ნომერი: 204396377, რეგისტრაციის თარიღი: 17/01/1997, ნომერი: 06/5-50), რომლის საზედამხედველო ორგანოსაც წარმოადგენს საქართველოს ეროვნული ბანკი.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ სს ჯორჯიან ქარდისთვის მინიჭებული ლიცენზიის ფარგლებში (საქართველოს ეროვნულ ბანკში რეგისტრაციის ფორმა: საგადახდო სისტემის ოპერატორი), სს ჯორჯიან ქარდი ახორციელებს საგადახდო საქმიანობას საქართველოს მასშტაბით და ასევე წარმოადგენს საგადახდო სისტემის ოპერატორს, შემდეგი საგადახდო სისტემებისთვის:

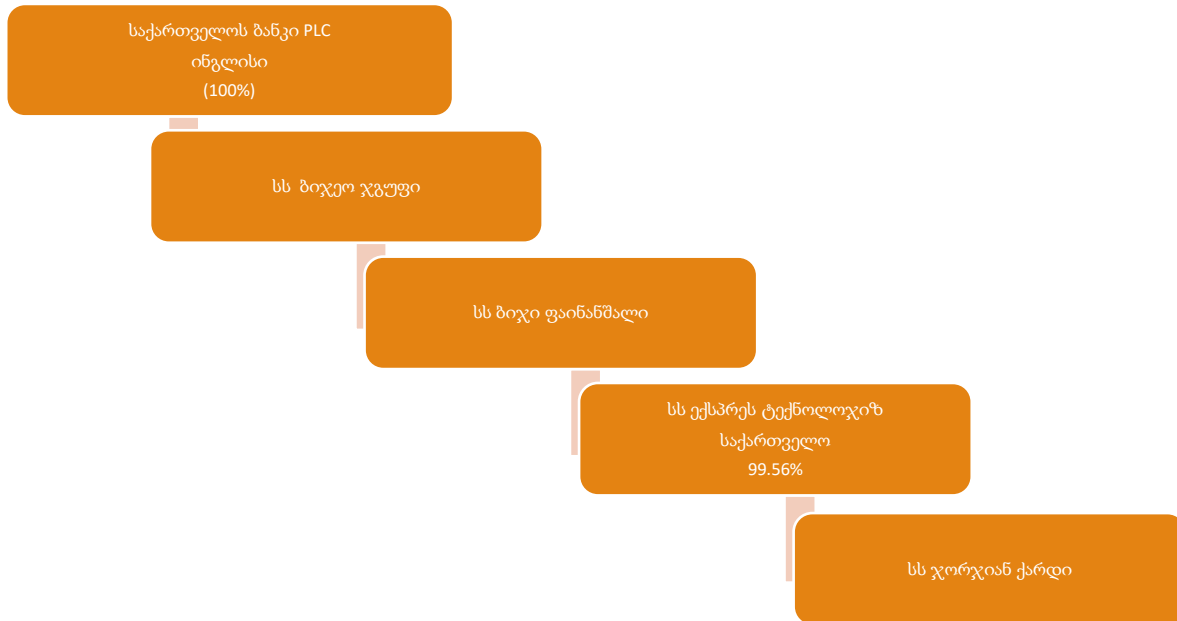
- საქართველოს ბანკის ფულადი გადახდის სისტემა (შიდა სისტემა), რომელიც უზრუნველყოფს საქართველოს ბანკის კლიენტებს შორის თანხის გადარიცხვებს საქართველოს ბანკში გახსნილ ანგარიშებს შორის.

- ფულადი სახსრების მომენტალური გადახდის სისტემა, რომლის მიზანია უზრუნველყოს საქართველოში რეგისტრირებული კომერციული ბანკების კლიენტებს შორის გადარიცხვები.

სს ჯორჯიან ქარდის საქმიანობა ეფუძნება საქართველოს მოქმედ კანონებს, კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს (მათ შორის საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ მიღებულ კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს) და საქართველოს ნორმატიულ აქტთა სისტემაში მოქცეული საერთაშორისო ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს. ამასთან, სს ჯორჯიან ქარდი, როგორც საგადახდო სისტემის ოპერატორი მოქმედებს აღნიშნული რეგულაციის ფარგლებში და მომსახურებას გასწევს საქართველოს ტერიტორიაზე.

სს ჯორჯიან ქარდის მფლობელობითი სტრუქტურა:

3.4. სისტემის დიზაინი და ოპერაციები

საბარათე სისტემა წარმოადგენს სისტემის ოპერატორის მიერ შექმნილ საერთო წესებისა და სტანდარტული პროცედურების ერთობლიობას, რომელიც უზრუნველყოფს ბარათების ემისიას და საბარათე ოპერაციების დამუშავებას.

სისტემის ოპერატორი არის, გამორჩეულად მნიშვნელოვანი სისტემა, რომელიც საკუთარ სისტემაში რთავს სისტემის მონაწილეებს ბარათების ემისიისა და საბარათე ოპერაციების მხარდაჭერის მიზნით;

სისტემის მონაწილეებს წარმოადგენენ: საქართველოში რეგისტრირებული კომერციული ბანკები, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ლიცენზირებული საგადახდო მომსახურების პროვაიდერები, ფინანსური ინსტიტუტები და კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა სუბიექტი, რომლის კლიენტებს შორის გადარიცხვასაც უზრუნველყოფს სისტემა, ანგარიშსწორების აგენტთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე;

კომპანიის სერვისები მოიცავს გადახდის ოპერაციების პროცესინგს, მათ შორის ბარათების პერსონალიზაციას, მობილური, ინტერნეტ და საბარათე გადახდებს. აღნიშნული უზრუნველყოფილია (PCI DSS) საერთაშორისო სტანდარტების მქონე ინფრასტრუქტურის მეშვეობით, რაც ტრანზაქციების სწრაფი და უსაფრთხო დამუშავების გარანტიაა.

4. სისტემის ოპერატორის საქმიანობის პრინციპები

<i>პრინციპი 1</i>	სისტემის ოპერატორის საქმიანობის სამართლებრივი საფუძველი
	<p><i>ძირითადი მოსაზრება N1</i> - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეაფასოს, ყველა შესაბამის იურისდიქციაში მოქმედი შესაბამისი კანონმდებლობა უზრუნველყოფს თუ არა მისი სისტემის საქმიანობის ყველა არსებით ნაწილში მაღალი ხარისხის საიმედოობას და განჭვრეტადობას.</p>
<p>მოკლე აღწერა:</p>	
	<p><i>ძირითადი მოსაზრება N2</i> - სისტემის ოპერატორი ვალდებულია ჰქონდეს სისტემის წესები და პროცედურები, გააფორმოს ხელშეკრულებები, რომლებიც ნათლად და არაორაზროვნად არის ფორმულირებული და შეესაბამება ყველა შესაბამის იურისდიქციაში მოქმედ შესაბამის კანონმდებლობას.</p>
<p>მოკლე აღწერა:</p>	
	<p><i>ძირითადი მოსაზრება 3</i> - სისტემის ოპერატორმა უნდა მიაწოდოს ან გახადოს ხელმისაწვდომი ნათლად და გასაგებად ფორმულირებული ინფორმაცია მისი სისტემის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის, წესების, პროცედურებისა და ხელშეკრულებების თაობაზე საქართველოს ეროვნულ ბანკს, თავისი სისტემის მონაწილეებს, ასევე, მონაწილეთა და/ან თავის კლიენტებს (თუ ის უშუალოდ ემსახურება კლიენტებს) თუ ეს ინფორმაცია უშუალოდ ეხებათ მათ.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>	

ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორი იღებს ზომებს, რათა შეძლებისდაგვარად მაღალი საიმედოობით უზრუნველყოფილი იქნეს სისტემის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული წესების, პროცედურებისა და ხელშეკრულებების აღსრულება ყველა შესაბამის იურისდიქციაში და ამ წესებით, პროცედურებითა და ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული ზომები არ გამოცხადდეს ბათილად, არ გაუქმდეს ან არ შეჩერდეს.

მოკლე აღწერა

ძირითადი მოსაზრება N5 - სისტემის ოპერატორმა უნდა მოახდინოს იმ რისკების იდენტიფიკაცია და შემცირება, რომლებიც წარმოიშობა სისტემის სხვადასხვა სამართლებრივ სისტემაში ფუნქციონირებიდან გამომდინარე, შესაბამის იურისდიქციებში მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნებს შორის წინააღმდეგობის გამო.

მოკლე აღწერა

პრინციპი 2	<p>მმართველობა</p> <p>სისტემის ოპერატორის მმართველობითი სტრუქტურა უნდა იყოს მკაფიო და გამჭვირვალე, რომელიც უზრუნველყოფს სისტემის ეფექტურობასა და უსაფრთხოებას, სისტემის საქმიანობის სტაბილურობას, დაინტერესებული მხარეებისა და საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვას.</p>
-------------------	--

ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორს უნდა გააჩნდეს მიზნები, რომელიც მაღალ პრიორიტეტს მიანიჭებს სისტემის უსაფრთხოებასა და ეფექტიანობას და მკაფიოდ შეუწყობს ხელს ფინანსურ სტაბილურობას და სხვა შესაბამისი საზოგადოებრივი ინტერესის გამომხატველ ასპექტებს.

მოკლე აღწერა

ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორს უნდა გააჩნდეს დოკუმენტირებული მმართველობითი სტრუქტურა, სადაც მკაფიოდ არის გაწერილი პასუხისმგებლობისა და ანგარიშვალდებულების საკითხები. დოკუმენტირებული მმართველობითი სტრუქტურა ხელმისაწვდომი უნდა იყოს საქართველოს ეროვნული ბანკისთვის და სისტემის მმონაწილეებისათვის. სისტემის ოპერატორი ვალდებულია საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახადოს მართველობითი სტრუქტურის შემოკლებული ვერსია.

მოკლე აღწერა

ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორის დირექტორთა საბჭოს (ამ მისი ექვივალენტის) როლი და პასუხისმგებლობა უნდა იყოს მკაფიოდ განსაზღვრული. სისტემის ოპერატორს უნდა ჰქონდეს დოკუმენტური პროცედურა დირექტორთა საბჭოს (ამ მისი ექვივალენტის) ფუნქციონირების შესახებ, მათ შორის პროცედურები, რომლებიც განსაზღვრავენ წევრებს შორის ინტერესთა კონფლიქტების გამოვლენის,

<p>გადაჭრისა და მართვის პროცედურები. საბჭომ რეგულარულად უნდა შეამოწმოს როგორც მისი ზოგადი საქმიანობის, ასევე საბჭოს ინდივიდუალური წევრების საქმიანობის ეფექტიანობა.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - მმართველობითი ორგანოს წევრს უნდა ჰქონდეს შესაბამისი ტექნიკური უნარები, სისტემასა და ზოგადად ფინანსურ ბაზართან დაკავშირებული ცოდნა და გამოცდილება, რაც საბჭოს საშუალებას მისცემს შეასრულოს თავისი ფუნქციები და ვალდებულებები. სასურველია საბჭოს შემადგენლობაში იყოს სულ მცირე ერთი დამოუკიდებელი წევრი</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N5 - აღმასრულებელი დირექტორების ფუნქციები, ვალდებულებები და ანგარიშვალდებულების საკითხი მკაფიოდ უნდა იყოს განსაზღვრული და დოკუმენტირებული. აღმასრულებელ დირექტორებს უნდა ჰქონდეთ შესაბამისი ტექნიკური უნარები, სისტემისა და ზოგადად ფინანსურ ბაზართან დაკავშირებული ცოდნა და გამოცდილება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს აღმასრულებელი დირექტორების მიერ სისტემის ოპერირებასთან და შესაბამისი რისკების მართვასთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულება</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N6 აღმასრულებელმა დირექტორებმა უნდა ჩამოაყალიბოს მკაფიოდ განსაზღვრული, დოკუმენტირებული რისკების მართვის ჩარჩო, რომელიც მოიცავს სისტემის რისკების მიმართ ტოლერანტულ პოლიტიკას, განსაზღვრავს პასუხისმგებლობებს და ანგარიშვალდებულებას სარისკო გადაწყვეტილებებისთვის და შეეხება გადაწყვეტილებების მიღების პროცესს კრიზისულ და საგანგებო სიტუაციებში. მმართველობის მექანიზმები უნდა უზრუნველყოფდეს, რომ რისკების მართვას და შიდა საკონტროლო ფუნქციებს გააჩნდეთ საკმარისი უფლებამოსილება, დამოუკიდებლობა და წვდომა საბჭოზე.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N7 საბჭო უნდა დარწმუნდეს, რომ სისტემის ოპერატორის გეგმა, წესები, ზოგადი სტრატეგია და ძირითადი გადაწყვეტილებები სათანადოდ გამოხატავდეს მისი პირდაპირი და არაპირდაპირი მონაწილეების და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების ლეგიტიმურ ინტერესებს. ძირითადი გადაწყვეტილებები მკაფიოდ უნდა იქნას გამხელილი შესაბამისი დაინტერესებული მხარეებისთვის, ხოლო ფართომასშტაბიანი საბაზრო ზეგავლენის შემთხვევაში, საზოგადოებისთვის.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	

პრინციპი 3	რისკების მართვის ჩარჩო
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს რისკების მართვის ჩარჩო, რათა განახორციელოს იმ რისკების იდენტიფიცირება, შეფასება, კონტროლი და მართვა, რომლებიც წარმოიშობა სისტემაში ან მოქმედებს მასზე. რისკების მართვის ჩარჩო პერიოდულად უნდა გადაიხედოს.</p>	
<p>მოკლე აღწერა: სს ჯორჯიან ქარდში შემუშავებულია რისკების მართვის ჩარჩო, რომელიც სრულყოფილად აღწერს ორგანიზაციაში რისკების მართვის პრინციპებს. აღნიშნულ დოკუმენტში დეტალურად აღწერილია რისკის შეფასების სრული პროცესი. დოკუმენტის გადახედვა და საჭიროებისამებრ განახლება ხორციელდება წელიწადში ერთხელ ან მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესაბამისად.</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს სისტემის მონაწილეების წახალისება/ხელშეწყობა რათა მათ მართონ რისკები, რომლებსაც ისინი უქმნიან სისტემის ოპერატორს. სადაც ეს შესაძლებელია, ანალოგიურად უნდა მოხდეს რისკების მართვა სისტემის მონაწილის მომხმარებლების მიერ.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა უნდა რეგულარულად შეაფასოს მატერიალური რისკები, რომელსაც სისტემის ოპერატორი ატარებს ან/და გამომდინარეობს სხვა სუბიექტებთან (როგორცაა სხვა სისტემის ოპერატორი, ანგარიშსწორების აგენტები, ბანკები, ლიკვიდურობის მომწოდებლები ან/და მომსახურების მომწოდებლები) ურთიერთდამოკიდებულების გამო. სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს ადეკვატური პროცედურები რათა უზრუნველყოფილ იქნას აღნიშნული რისკების მართვა.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს კრიტიკული პროცესები და მომსახურება. სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს გარკვეული სცენარები, რომლებმაც შეიძლება ხელი შეუშალოს სისტემის კრიტიკული პროცესებისა და მომსახურების განხორციელებას და უნდა შეაფასოს სისტემის აღდგენის ან/და სისტემის საქმიანობის (გარდა ისეთი სისტემებისა, რომლებიც მხოლოდ სისტემის ოპერატორის კლიენტებისთვის გამოიყენება) მოწესრიგებული შეწყვეტის ყველა შესაძლო ვარიანტის ეფექტურობა. სისტემის ოპერატორმა კრიტიკულ პროცესებსა და მომსახურებას უნდა გადახედოს სულ მცირე ერთხელ წელიწადში და ჰქონდეს მის საფუძველზე შემუშავებული გეგმა სისტემის აღდგენისათვის ან/და საჭიროების შემთხვევაში, სისტემის საქმიანობის მოწესრიგებული შეწყვეტის თაობაზე. საქმიანობის აღდგენის ან საქმიანობის შეწყვეტის გეგმები უნდა მოიცავდეს კრიტიკული პროცესებისა და მომსახურების ჩამონათვალის განახლებას და საქმიანობის აღდგენისათვის ან/და მოწესრიგებული შეწყვეტისათვის საჭირო ღონისძიებებს. სისტემის ოპერატორი ვალდებულია საქართველოს ეროვნულ ბანკს მიაწოდოს იმ ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია, რომელიც საჭიროა საქმიანობის შეწყვეტის გეგმის განხორციელებისათვის. საქმიანობის აღდგენის და საქმიანობის შეწყვეტის გეგმების გადახედვა უნდა განხორციელდეს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ.</p>	
<p>მოკლე აღწერა:</p>	
<p>1. სს ჯორჯიან ქარდში დანერგილია ბიზნესზე ზეგავლენის ანალიზის (BIA) პროგრამა, რომლის მეშვეობითაც ორგანიზაცია კრიტიკული პროცესების, მომსახურებისა და სისტემების იდენტიფიცირებასა და მათი კრიტიკულობის შეფასებას ახორციელებს. ბიზნესზე ზეგავლენის ანალიზი წარმოებს წელიწადში ერთხელ ან მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესაბამისად.</p>	

2. სს ჯორჯიან ქარდში დანერგილია ბიზნესის უწყვეტობის დაგეგმარების პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც წარმოებს ბიზნესის უწყვეტობის სცენარებისა და მათი რეალიზების შემთხვევაში განსახორციელები სამოქმედო გეგმების (BCP) შემუშავება. აღნიშნული გეგმების ტესტირება წარმოებს წელიწადში ერთხელ. ბიზნეს უწყვეტობის გეგმების დოკუმენტის განახლება წარმოებს წელიწადში ერთხელ ან მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესაბამისად.

პრინციპი 4	საკრედიტო რისკი
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს იმ საკრედიტო რისკების გაზომვის, კონტროლისა და მართვის ძლიერი ჩარჩო, რომლებიც წარმოიშობა მონაწილეების მიმართ ან მონაწილეებს შორის სისტემაში გადარიცხვის, კლირინგისა და ანგარიშსწორების პროცესებიდან გამომდინარე.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემა მონაწილეთა მიმართ და/ან მონაწილეთა შორის გადარიცხვებს არ ახორციელებს, აღნიშნული დარეგულირებული და განსაზღვრულია სისტემასა და ანგარიშსწორების აგენტთან გაფორმებული ხელშეკრულებით;</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა უნდა დაადგინოს საკრედიტო რისკის ყველა შესაძლო გამომწვევი მიზეზი. საკრედიტო რისკის (ზემოქმედების) გაზომვა და მონიტორინგი უნდა განხორციელდეს მუდმივად დროული ინფორმაციისა და რისკის მართვის შესაბამისი ინსტრუმენტების გამოყენებით.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემა ანგარიშსწორებას (გადარიცხვა) არ ახორციელებს თავად, აღნიშნული დარეგულირებული და განსაზღვრულია სისტემასა და ანგარიშსწორების აგენტთან გაფორმებული ხელშეკრულებით;</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა (მათ შორის, კლირინგის სისტემის ოპერატორმა) ანგარიშსწორების გარანტიით, უნდა დაფაროს თითოეული მონაწილის მიმართ საკრედიტო რისკი გირავნობის საგნით, საგარანტიო ფონდებით, საკუთარი კაპიტალით (ზოგადი ბიზნესრისკის დასაფარავად საჭირო თანხის გამოკლების შემდეგ) ან სხვა შესაბამისი ფინანსური საშუალებებით. სისტემის ოპერატორმა (მათ შორის, კლირინგის სისტემის ოპერატორმა), რომელსაც არ აქვს ანგარიშსწორების გარანტია, უნდა შეიმუშავოს პროცედურები და გააფორმოს შესაბამისი ხელშეკრულებები მონაწილეთთან, რომელთა მიმართ გადახდის, კლირინგისა და ანგარიშსწორების პროცესების დროს შესაძლოა წარმოიშვას საკრედიტო რისკის პოზიციები. ეს პროცედურები და სახელშეკრულებო ურთიერთობები უნდა უზრუნველყოფდეს, რომ მონაწილეები ფლობდნენ ამ მუხლის საკმარის ფინანსურ რესურსებს იმ ორი მონაწილის საკრედიტო რისკის პოზიციის დასაფარად, რომლებიც მათთან დაკავშირებულ პირებთან ერთად უდიდეს საკრედიტო რისკის პოზიციას ქმნიან.</p>	
<p>მოკლე აღწერა თითოეული მონაწილის მიმართ საკრედიტო რისკი სისტემის მიერ დაზღვეულია ანგარიშსწორების აგენტთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე;</p>	

პრინციპი 5	გირავნობა
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეზღუდოს დაბალი საკრედიტო, ლიკვიდურობისა და საბაზრო რისკების მქონე აქტივების გირავნობის საგნად მიღება საკრედიტო, ლიკვიდურობისა და ბაზრის რისკის დასაზღვევად.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს გირავნობის აქტივების შეფასების ობიექტური მეთოდები, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება ბაზარზე კრიზისული პირობების არსებობის პირობებიც და განახორციელოს მათი დოკუმენტირება და შესაბამისად გამოყენება .</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს სტაბილური და კონსერვატიული ჰეარქათები და გადახედოს მათ სულ მცირე წელიწადში ერთხელ. სისტემის ოპერატორმა ასევე უნდა გაითვალისწინოს ექსტრემალური საბაზრო სიტუაციებიც. სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ჰეარქათების გადახედვა/დადასტურება უნდა განხორციელდეს იმ თანამშრომლის მიერ, რომელსაც არა აქვს მონაწილეობა მიღებული მათ დადგენასა და გამოყენებაში.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N4- სისტემის ოპერატორმა უნდა მიიღოს შესაბამისი ზომები, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ცალკეული აქტივების კონცენტრირებულად ფლობა, თუ ეს გარემოება საგრძნობლად აუარესებს ამ აქტივის სწრაფად გაყიდვის შესაძლებლობას მნიშვნელოვანი ნეგატიური ფასების ეფექტების გარეშე.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N5- თუ სისტემის ოპერატორი იღებს ტრანსსასაზღვრო გირავნობის საგანს, მაშინ ის ვალდებულია დააიდენტიფიციროს და შეამციროს დაკავშირებული რისკები და უზრუნველყოს ასეთი გირავნობის საგნის დროულად გამოყენების შესაძლებლობა.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N6 - სისტემის ოპერატორს უნდა ჰქონდეს ეფექტური და ოპერაციულად მოქნილი გირავნობის საგნის მართვის სისტემა</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	

პრინციპი 7	ლიკვიდურობის რისკი
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს იმ ლიკვიდურობის რისკის მართვის ჩარჩო, რომელიც გამოწვეულია სისტემის მონაწილეების, ანგარიშსწორების აგენტების, ნოსტრო აგენტების, კასტოდიანის ბანკების, ლიკვიდური რესურსების მიმწოდებლებისა და სხვა შესაბამის სუბიექტების მიერ.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შექმნას ოპერატიული და ანალიტიკური ინსტრუმენტები, რაც მას საშუალებას მისცემს უწყვეტად და დროულად განსაზღვროს, გაზომოს და აკონტროლოს ანგარიშსწორებისა და დაფინანსების ნაკადები, მათ შორის, დღის შიდა ლიკვიდური რესურსების გამოყენება.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	

<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორი უნდა ფლობდეს ან უზრუნველყოს, რომ მონაწილეები ფლობდნენ საკმარის ლიკვიდურ რესურსებს მის მიმართ მოთხოვნის დაფარვის ვალდებულების წარმოშობის მომენტიდან, ყველა იმ ვალუტაში, რომელშიც ის ოპერირებს, რათა განახორციელონ იმავე დღეს ანგარიშსწორება გადახდების ვალდებულებების შესაბამისად პოტენციური ფართო სექტორის სტრესული სცენარების დროსაც. ეს შეიძლება მოიცავდეს როგორც დღის განმავლობაში ანგარიშსწორებას (intraday settlement), ასევე მომდევნო დღეებში ანგარიშსწორებას (multiday settlement).</p>
<p>მოკლე აღწერა სისტემა თავად არ ახორციელებს ანგარიშსწორებას, აღნიშნული გარემოება დარეგულირებულია, სისტემასა და ანგარიშსწორების აგენტთან (სს საქართველოს ბანკი) გაფორმებული ხელშეკრულებით, საიდან გამომდინარეც, აგენტი (სს საქართველოს ბანკი) იღებს ვალდებულებას ფლობდეს და/ან უზრუნველყოს (ავილიატსა და ანგარიშსწორების აგენტს (სს საქართველოს ბანკი) შორის არსებული ხელშეკრულებისა და საერთაშორისო სისტემის პირობების შესაბამისად), რომ სისტემის მონაწილეები ფლობდნენ საკმარის ლიკვიდურ რესურსებს სისტემის მიმართ მოთხოვნის დაფარვის ვალდებულების წარმოშობის მომენტიდან, ყველა იმ ვალუტაში რომელშიც სისტემა ოპერირებს, რათა მაქსიმალურად იყოს დაზღვეული ანგარიშსწორების პროცესი, შესაძლო პოტენციური სტრესული სცენარების დროს;</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორი, რომელიც ახორციელებს ცალმხრივ გადახდებს, ვალდებულია თვითონ გააჩნდეს ან უზრუნველყოს, რომ სისტემის მონაწილეებს გააჩნდეთ დამატებითი ლიკვიდური რესურსები, საქართველოს ეროვნული ბანკის ანგარიშებზე ან კომერციულ ბანკში, ან მიკრობანკში ერთი ან რამდენიმე შემდეგი ინსტრუმენტით: ა) დამტკიცებული საკრედიტო ხაზები; ბ) დამტკიცებული სავალუტო სვოპები; გ) დამტკიცებული რეპო-ხელშეკრულებები; დ) ფულადი საშუალებები, რომლებიც კასტოდიანთან ინახება; ე) მოკლევადიანად ხელმისაწვდომი ინვესტიციები.</p>
<p>მოკლე აღწერა მოსაზრება N3 იდან გამომდინარე, სისტემა, როგორც საერთაშორისო საბარათე სისტემების, ისე ლოკალურ ბარათებთან მიმართებაში არ ახორციელებს ანგარიშსწორებას;</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N5- სისტემის ოპერატორს დადგენილი ლიკვიდურობის რესურსების შევსება შეუძლია სხვა ფორმის რესურსებითაც. ასეთ შემთხვევაში, სისტემის ოპერატორის მიერ უზრუნველყოფილი მსგავსი რესურსები უნდა იყოს აქტივების ფორმით, რომლებიც გაყიდვადი ან მისაღებია გირაოს სახით საკრედიტო ხაზებისთვის, სვოპებისთვის, ან რეპოებისთვის ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში საგანგებო საფუძველზე, იმ შემთხვევაშიც, თუ აღნიშნული წინასწარ დაგეგმილი ან გარანტირებული არაა ექსტრემალურ საბაზრო პირობებში. იმ შემთხვევაშიც კი, თუ სისტემის ოპერატორის წვდომა არ გააჩნია ეროვნული ბანკის კრედიტზე, მან მაინც უნდა გაითვალისწინოს, თუ რა სახის გირაო არის სტანდარტულად მისაღები შესაბამისი ეროვნულის ბანკისთვის, ვინაიდან მსგავსი აქტივები დიდი ალბათობით ლიკვიდურია კრიზისულ ვითარებებში. სისტემის ოპერატორმა ინფრასტრუქტურამ ლიკვიდურობის გეგმაში არ უნდა გაითვალისწინოს ეროვნული ბანკის სათადარიგო კრედიტი.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N6 - სისტემის ოპერატორი ვალდებულია სულ მცირე წელიწადში ერთხელ გადახედოს ლიკვიდობის მიმწოდებლების შესაბამისობის შეფასებას, მათ მიერ ვალდებულებების შესრულების კუთხით. ლიკვიდობის მიმწოდებლად შესაძლებელია არჩეულ იქნეს მხოლოდ ისეთი ორგანიზაციები, რომელთაც აქვთ წვდომა ემიტენტი ცენტრალური ბანკის საკრედიტო რესურსებზე. სისტემის ოპერატორი ვალდებულია რეგულარულად გატესტოს სისტემის ლიკვიდურ რესურსებზე წვდომის შესაძლებლობა.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>

ძირითადი მოსაზრება N7 - სისტემის ოპერატორი ვალდებულია მკაცრი სტრეს-ტესტების საფუძველზე დაადგინოს რა რაოდენობით ფულადი სახსრები და სხვა აქტივები არის საჭირო. სისტემის ოპერატორი ვალდებულია რეგულარულად გადახედოს ამ თანხას სხვადასხვა სახის სტრესული სცენარების განხორციელებით, რომლებიც, მათ შორის, ითვალისწინებს ერთი ან რამდენიმე მონაწილის დეფოლტს ერთსა და იმავე დღეს ან მომდევნო თანმიმდევრულ დღეებში. სტრეს-ტესტების სცენარებში გათვალისწინებული უნდა იყოს სისტემის მოწყობა და განხორციელებული ოპერაციები. სისტემის ოპერატორი ვალდებულია გაითვალისწინოს ყველა სუბიექტი, რომელიც შესაძლოა სისტემაში ლიკვიდობის რისკის წყარო იყოს, მათ შორის, ანგარიშსწორების აგენტები, ნოსტრო აგენტები, კასტოდიანები, ლიკვიდობის მომწოდებლები და დაკავშირებული ფინანსური ბაზრის ინფრასტრუქტურები. აუცილებლობის შემთხვევაში, სტრეს-ტესტების სცენარები უნდა მოიცავდეს მომდევნო დღეებში ანგარიშსწორების შემთხვევასაც.

მოკლე აღწერა

ძირითადი მოსაზრება N8 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს მკაფიო წესები და პროცედურები, რომლებიც სისტემას შესაძლებლობას მისცემს ერთი ან რამდენიმე მონაწილის დეფოლტის შემთხვევაში განხორციელოს გადახდის ვალდებულებების მიხედვით ანგარიშსწორება იმავე დღეს, შესაბამის შემთხვევაში დღის განმავლობაში ან მომდევნო დღეებში ანგარიშსწორება. ამ პუნქტით გათვალისწინებული წესები და პროცედურები: ა) უნდა მოიცავდეს გაუთვალისწინებელი და პოტენციურად დაუფარავი ლიკვიდობის დანაკლისის დაფარვის წესს; ბ) მიზნად უნდა ისახავდეს იმავე დღესვე ვალდებულებების ანგარიშსწორების გაუქმების, გამოთხოვის ან გადავადების თავიდან აცილებას; გ) უნდა განსაზღვრავდეს, თუ როგორ უნდა შეივსოს განსაზღვრულ დონემდე ლიკვიდური რესურსები, რომლებიც გამოყენებულ იქნა სტრესული სიტუაციის დროს.

მოკლე აღწერა

პრინციპი 8	ანგარიშსწორების საბოლოობა
-------------------	----------------------------------

ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორის წესები და პირობები ნათლად უნდა განმარტავდეს როდის არის გადახდა საბოლოო.

მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორის წესები, ანგარიშსწორების აგენტთან გაფორმებულ ხელშეკრულებასთან ერთად, მოიცავს საბოლოო გადახდის განმარტებას; სისტემის ოპერატორის წესები განთავსებულია სისტემის ოპერატორის ვებ-გვერდზე - www.gc.ge ;

ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს წესები და პროცედურები, რომლებიც უზრუნველყოფს საბოლოო ანგარიშსწორების განხორციელებას არაუგვიანეს დაგეგმილი ანგარიშსწორების დღის დასასრულისა, სასურველია იმავე დღეს ან ონლაინ რეჟიმში.

მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორი თავად არ ახორციელებს ანგარიშსწორებას. ანგარიშსწორება ხორციელდება სისტემასა და ანგარიშსწორების აგენტთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, რომლის მიხედვით , სისტემა ავალდებულებს ანგარიშსწორების აგენტს მოახდინოს საბოლოო ანგარიშსწორება არაუგვიანეს დაგეგმილი ანგარიშსწორების დღის დასასრულისა და/ან ონლაინ რეჟიმში;

პრინციპი 12	გადახდა გადახდის სანაცვლოდ
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორი, რომელიც იყენებს გადახდა გადახდის სანაცვლოდ მექანიზმს, ვალდებულია აღმოფხვრას შესრულების რისკი. ამ მიზნით, მან უნდა უზრუნველყოს ვალდებულების საბოლოო ანგარიშსწორება მხოლოდ მას შემდეგ, და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც განხორციელდება შესაბამისი დაკავშირებული ვალდებულების საბოლოო ანგარიშსწორება. ეს წესი დაცული უნდა იყოს იმისდა მიუხედავად, საბოლოო ანგარიშსწორება ხორციელდება თუ არა ნეტინგის პრინციპით და როდის დგება ანგარიშსწორების საბოლოობა.</p>	
მოკლე აღწერა	

პრინციპი 13	სისტემის მონაწილის დეფოლტის წესი და პროცედურები
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორს უნდა გააჩნდეს წესები და პროცედურები, რომლებიც მას საშუალებას მისცემს გააგრძელოს თავისი ვალდებულებების შესრულება, მონაწილის მიერ ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში და რომლებიც მოიცავს დეფოლტის შემთხვევაში რესურსების შევსების საკითხს.</p>	
მოკლე აღწერა	

<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორი უნდა იყოს მზად შეასრულოს დეფოლტის წესები და პროცედურები, მათ შორის ნებისმიერი დისკრეციული უფლებამოსილება.</p>	
მოკლე აღწერა	

<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა საჯაროდ უნდა გამოაქვეყნოს დეფოლტის წესების და პროცესის ძირითადი საკითხები.</p>	
მოკლე აღწერა	

<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განახორციელოს დეფოლტის წესებისა და პროცედურების ტესტირება და გადახედვა რეგულარულად, ასევე სისტემის მნიშვნელოვანი ცვლილებების შემთხვევაში, რომლებიც გავლენას ახდენენ მონაწილის დეფოლტის წესებსა და პროცედურებზე. სისტემის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს სისტემის მონაწილეების ჩართულობა შესაბამისი ტესტირების, აგრეთვე წესებისა და პროცედურების გადახედვის პროცესში.</p>	
მოკლე აღწერა	

პრინციპი 15	ზოგადი ბიზნეს რისკი
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შექმნას ძლიერი მმართველობითი და კონტროლის სისტემები ზოგადი ბიზნესის რისკის იდენტიფიცირების, მონიტორინგისა და მართვისათვის. მათ შორის ისეთი ბიზნეს რისკის დასაზღვევად, რომელიც გამომდინარეობს ბიზნეს სტრატეგიის ცუდი შესრულებით, უარყოფით ქემლოუი, მათ შორის მოულოდნელი და ზედმეტი საოპერაციო ხარჯებით.</p>	
მოკლე აღწერა	

სისტემის ოპერატორს გააჩნია კონტროლის სისტემა, რომლის საშუალებითაც ხორციელდება საოპერაციო ხარჯების მუდმივი კონტროლი, რაც უარყოფითი ქემლოუს წარმოქმნისა და ზედმეტი საოპერაციო ხარჯების გაწვევისგან თავის არიდებას უზრუნველყოფს;

<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა, ბიზნესის რისკის ზოგადი პროფილის, კრიტიკული ოპერაციების და მომსახურებების აღდგენის ან/და საქმიანობის მოწესრიგებული შეწყვეტისათვის საჭირო დროის მიხედვით, უნდა დაადგინოს საჭირო აქტივების ოდენობა.</p>
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორი ბიზნესის რისკის ზოგადი პროფილის, კრიტიკული ოპერაციების და მომსახურებების აღდგენის და საქმიანობის მოწესრიგებული შეწყვეტისათვის საჭირო დროის მიხედვით, უზრუნველყოფს საჭირო აქტივების ოდენობის დაადგენას;</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორი უნდა ფლობდეს ლიკვიდურ წმინდა აქტივებს, რომლებიც დაფინანსებულია კაპიტალით (მათ შორის, ჩვეულებრივი აქციები, გამჟღავნებული რეზერვები ან სხვა გაუნაწილებელი მოგება), რაც საშუალებას მისცემს მას შეუფერხებლად გააგრძელოს ოპერაციები და მომსახურება. ეს აქტივები უნდა იყოს იმ რესურსებზე დამატების სახით, რომლებიც განკუთვნილია მონაწილის დეფოლტის გადასაფარად, ასევე ამ წესის მე-6 და მე-8 მუხლებით გათვალისწინებული სხვა რისკების დასაფარავად.</p>
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორი ფლობს ლიკვიდურ წმინდა აქტივებს, რომლის საშუალებით ის შეუფერხებლათ უზრუნველყოფს მომსახურებას გაწევას და შესაბამის ოპერაციებს. აღნიშნული აქტივები არის იმ რესურსებზე დამატებითი მოცულობის თანხა, რომლებიც განკუთვნილია მონაწილის დეფოლტის დასაფარავად; აღნიშნული ოდენობა წარმოადენს გასული 6 (ექვსი) თვის საოპერაციო ხარჯზე დამატებულ რესურსს;</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - აქტივები, რომლებიც ზოგადი ბიზნესრისკის დასაფარად გამოიყენება უნდა იყოს საკმარისად ლიკვიდური და მაღალი ხარისხის, რომ დროულად იქნეს ხელმისაწვდომი. აქტივები უნდა განცალკევდეს სისტემის ოპერატორის აქტივებისგან, რომლებიც გამოიყენება ყოველდღიური საქმიანობისთვის. სისტემის ოპერატორს უნდა შეეძლოს ამ აქტივების მინიმალური ან ნულოვანი ნეგატიური ფასის ეფექტით გაყიდვა, ისე რომ სისტემის ოპერირება გაგრძელდეს მაშინაც, თუ სისტემის ოპერატორი განიცდის ზარალს.</p>
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორი ბიზნეს რისკის დასაფარად განკუთვნილ ლიკვიდურ აქტივებს ყოველდღიური საქმიანობისათვის გამოყენებული აქტივებისგან განცალკევებულად აღრიცხავს</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N5 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს გეგმა დამატებითი კაპიტალის მოსამიებლად, თუ კაპიტალის სიდიდე მიუახლოვდა ან ჩამოსცდა განსაზღვრულ ოდენობას.</p>
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორის მიერ შეიმუშავებულია დამატებითი კაპიტალის მოძიების გეგმა, რომელიც გულისხმობს სესხის აღებას, ფასიანი ქაღალდების გამოშვებას.</p>

<p>პრინციპი 16</p>	<p>შენახვისა და ინვესტირების რისკი</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სტემის ოპერატორი საკუთარ და თავისი სისტემის მონაწილეების აქტივებს უნდა ინახავდეს ზედამხედველობას დაქვემდებარებულ ინსტიტუტში (შემდგომში – კასტოდიანები), რომელსაც გააჩნია ბუღალტრული აღრიცხვის, შენახვის და შიდა კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც შენახულ აქტივებს სრულად იცავს კასტოდიანის ან მისი ქვე-კასტოდიანის გადახდისუუნარობის, დაუდევრობის, თაღლითობის, სუსტი ადმინისტრირების ან არასათანადო აღრიცხვის შემთხვევაში.</p>	
<p>მოკლე აღწერა</p>	

<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორს დროულად უნდა ჰქონდეს წვდომა თავის აქტივებსა და მონაწილეთა მიერ მიწოდებულ აქტივებზე.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p> <p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეაფასოს და გააცნობიეროს რისკები კასტოდიანი ბანკების მიმართ, თითოეულ კასტოდიან ბანკთან ურთიერთობის მასშტაბის გათვალისწინებით.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p> <p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორმა უნდა ჩამოაყალიბოს საინვესტიციო სტრატეგია, რომელიც უნდა შეესაბამებოდეს მის ზოგად რისკების მართვის სტრატეგიას და სრულად უნდა გააცნოს სისტემის მონაწილეებს. საინვესტიციო სტრატეგიის გადამოწმება ხდება სულ მცირე წელიწადში ერთხელ.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p> <p>ძირითადი მოსაზრება N5 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს გეგმა დამატებითი კაპიტალის მოსაძიებლად, თუ კაპიტალის სიდიდე მიუახლოვდა ან ჩამოსცდა განსაზღვრულ ოდენობას.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>

პრინციპი 17	საოპერაციო რისკი
	<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა, საოპერაციო რისკის იდენტიფიცირების, მონიტორინგისა და მართვის მიზნით, უნდა შექმნას ძლიერი ჩარჩო შესაბამისი სისტემებით, პოლიტიკით, პროცედურებით და კონტროლის მექანიზმით.</p>
<p>მოკლე აღწერა: სს ჯორჯიან ქარდში შემუშავებულია რისკების მართვის ჩარჩო, რომელიც სრულყოფილად აღწერს ორგანიზაციაში რისკების მართვის პრინციპებს. მათ შორის საოპერაციო რისკების მართვას. ასევე დამატებით გვაქვს დოკუმენტები, რომელიც დეტალურად აღწერს საოპერაციო რისკების მართვის ინსტრუმენტებს, როგორებიცაა: ინციდენტების მართვის პოლიტიკა, რისკების შეფასების მეთოდოლოგია, წვდომებისა და უფლებების მართვის პოლიტიკა.</p>	<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორი ვალდებულია პერიოდულად, ასევე მნიშვნელოვანი ცვლილებების შემდეგ, გადახედოს, გატესტოს და აუდიტი ჩაუტაროს სისტემებს, საოპერაციო პოლიტიკას, პროცედურებსა და კონტროლის მექანიზმებს. სისტემის ოპერატორმა, ობიექტურ გარემოებებზე დაყრდნობით, თავად უნდა შეაფასოს, ცვლილებები წარმოადგენს თუ არა მნიშვნელოვან ცვლილებებს.</p>
<p>მოკლე აღწერა: სს ჯორჯიან ქარდში შემუშავებულია რისკების მართვის ჩარჩო, რომელიც სრულყოფილად აღწერს ორგანიზაციაში რისკების მართვის პრინციპებს. ასევე, სს ჯორჯიან ქარდში დანერგილია ცვლილებების მართვის ფორმალიზებული პროცესი, რომლის ფარგლებშიც მნიშვნელოვანი ცვლილებების განხორციელება ხდება შესაბამისი</p>	<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა უნდა დაადგინოს მომსახურების დონისა და ოპერაციული საიმედოობის მიზნები და ამ მიზნების მისაღწევად შეიმუშავოს პოლიტიკა. ოპერატორმა ყოველწლიურად უნდა გადახედოს მიზნებსა და პოლიტიკას.</p>

<p>მოკლე აღწერა -სისტემის ოპერატორის მიერ ყოველწლიურად ხორციელდება მომსახურების დონისა და ოპერაციული მდგრადობის გადახედვა;</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს, რომ სისტემას ნებისმიერ მომენტში გააჩნდეს სკალირებადი სიმძლავრის მარაგი სტრესულ სიტუაციაში გაზრდილი გადახდების მოცულობის შეუფერხებლად განსახორციელებლად. სისტემის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს მომსახურების მიზნების მიღწევა.</p>
<p>მოკლე აღწერა სისტემა რეგულარულად უზრუნველყოფს სკალირებადი სიმძლავრის მარაგის შემუშავებას ნებისმიერ სიტუაციაში (სტრესულ სიტუაციაში) გაზრდილი გადახდების მოცულობის ფაქტის დადგომისას, რაც იძლევა შეუფერხებელი პროცესის გარანტიას;</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N5 - სისტემის ოპერატორმა უნდა შეიმუშაოს ფიზიკური და ინფორმაციული უსაფრთხოების ყოვლისმომცველი პოლიტიკა, რომელიც ადეკვატურად განსაზღვრავს, აფასებს და მართავს ყველა პოტენციურ სისუსტესა და საფრთხეს. ოპერატორმა ყოველწლიურად უნდა განახორციელოს პოლიტიკის გადახედვა.</p>
<p>მოკლე აღწერა: სს ჯორჯიან ქარდში შემუშავებულია ინფორმაციული უსაფრთხოების და ფიზიკური უსაფრთხოების პოლიტიკები. აღნიშნული დოკუმენტების გადახედვა და საჭიროებისამებრ განახლება ხორციელდება წელიწადში ერთხელ ან მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესაბამისად.</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N6 - სისტემის ოპერატორმა უნდა ჩამოაყალიბოს ბიზნესის უწყვეტობის გეგმა იმ გარემოებებთან მიმართებით, რომლებიც წარმოადგენენ სისტემის მუშაობის შეფერხების მნიშვნელოვან რისკს. გეგმა უნდა მოიცავდეს სარეზერვო საიტის გამოყენების შესაძლებლობას და შემუშავებული უნდა იყოს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ კრიტიკული ინფორმაციული ტექნოლოგიური სისტემები მუშაობას განაახლებენ სისტემის შეფერხებიდან არაუგვიანეს ორი საათის განმავლობაში. გეგმა ისე უნდა იყოს შემუშავებული, რომ სისტემას ყოველთვის შეეძლოს ყველა გადახდის მიხედვით ანგარიშსწორება იმ სამუშაო დღის ბოლომდე, როდესაც ადგილი ჰქონდა სისტემის შეფერხებას. სისტემის ოპერატორმა უნდა განახორციელოს გეგმის ტესტირება და გადახედვა არანაკლებ წელიწადში ერთხელ.</p>
<p>მოკლე აღწერა: .სს ჯორჯიან ქარდში დანერგილია ბიზნესის უწყვეტობის დაგეგმარების პროგრამა, რომლის ფარგლებშიც წარმოებს ბიზნესის უწყვეტობის სცენარებისა და მათი რეალიზების შემთხვევაში განსახორციელები სამოქმედო გეგმების (BCP) შემუშავება. მათ შორის, შემუშავებულია და წელიწადში ერთხელ იტესტება კრიტიკული ინფორმაციული ტექნოლოგიური სისტემების სარეზერვო საიტის მეშვეობით აღდგენის სცენარი (სარეზერვო მონაცემთა ცენტრზე გადართვა). აღნიშნული გეგმით უზრუნველყოფილია შეფერხებული სისტემების აღდგენა არაუგვიანეს 2 (ორი) საათისა.</p>
<p>ძირითადი მოსაზრება N7 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განახორციელოს იმ რისკების იდენტიფიკაცია, მონიტორინგი და მართვა, რომლებიც წარმოიშობა სისტემის ოპერაციებისათვის კრიტიკული მონაწილეების, ფინანსური ბაზრის ინფრასტრუქტურების, აგრეთვე კომუნალური და სხვა მომსახურების მიმწოდებლების მხრიდან.</p>
<p>მოკლე აღწერა: სს ჯორჯიან ქარდში დანერგილია რისკების შეფასების პროცესი (Risk Registry), რომელიც წარმოებს წელიწადში ერთხელ ან მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესაბამისად. პროცესის ფარგლებში ხორციელდება კრიტიკული მონაწილეების რისკების შეფასებაც.</p>

პრინციპი 18	წვდომისა და მონაწილეობის პირობები
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს სისტემის მომსახურებაზე წვდომის და მონაწილეობის არადისკრიმინაციული, ობიექტური და პროპორციული პირობები როგორც პირდაპირი, ასევე საჭიროების შემთხვევაში, არაპირდაპირი მონაწილეებისათვის და ფინანსური ბაზრის სხვა ინფრასტრუქტურებისთვის. აღნიშნული პირობები უნდა იყოს საჯაროდ ხელმისაწვდომი. სისტემის ოპერატორი ვალდებულია განახორციელოს ამ სისტემაზე წვდომისა და მონაწილეობის პირობების გადახედვა არანაკლებ წელიწადში ერთხელ.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორს დამტკიცებული აქვს სისტემის მომსახურებაზე წვდომისა და მონაწილეობის პირობები, რომელიც ემსახურება მონაწილეთა არადისკრიმინაციულ, ობიექტურ და პროპორციულ მიდგომებს, როგორც პირდაპირი, ასევე არაპირდაპირი მონაწილეებისათვის და ასევე ფინანსური ბაზრის სხვა ინფრასტრუქტურებისთვის. სისტემი მომსახურებაზე წვდომისა და მონაწილეობის პირობების დოკუმენტი „სს ჯორჯიან ქარდის სისტემაზე წვდომის წესები“ ხელმისაწვდომია სისტემის ოპერატორის შემდეგ ვებ გვერდზე: www.gc.ge, რომელს გადახედვას სისტემის ოპერატორი ახორციელებს (განახორციელებს) წელიწადში ერთხელ ან მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესაბამისად;</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - წვდომისა და მონაწილეობის პირობები გამყარებული უნდა იყოს სისტემისა და ბაზრის უსაფრთხოებისა და ეფექტურობის თვალსაზრისით, ასევე უნდა იყოს სისტემის სპეციფიკურ რისკებზე მორგებული და მათი თანაზომიერი. პროპორციულობის პრინციპიდან გამომდინარე, სისტემის ოპერატორმა ეს პირობები იმგვარად უნდა შეიმუშაოს, რომ მინიმალურად შეზღუდოს წვდომა სისტემაზე. თუ სისტემის ოპერატორი რომელიმე კანდიდატს უარს ეტყვის სისტემაში მონაწილეობაზე, მან ეს გადაწყვეტილება წერილობით უნდა წარუდგინოს შესაბამის კანდიდატს მოსალოდნელი რისკების სრულყოფილი ანალიზის საფუძველზე.</p>	
<p>მოკლე აღწერა „სს ჯორჯიან ქარდის სისტემაზე წვდომის წესები“ დარეგულირებული იმგვარად, რომ მაქსიმალურად დაცულია ბაზრის უსაფრთხოება და ეფექტურობა, კერძოდ მასში აღწერილია სისტემით სარგებლობისა და სარგებლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები, რომელიც დაცული უნდა იქნეს იმ სუბიექტის მიერ, რომელიც არის/გახდება სს ჯორჯიან ქარდის საგადახდო სისტემის მონაწილე. სისტემაში წვდომის წესები ასევე მოიცავს, პირობებს, რომელიც კანდიდატისთვის სისტემაში მონაწილეობაზე უარის თქმის და/ან სისტემაზე დაშვების შეწყვეტის საფუძველი შესაძლოა გახდეს. სისტემა აღნიშნულ გადაწყვეტილებას მოსალოდნელი რისკების სრულყოფილი ანალიზის საფუძველზე, წერილობით წარუდგენ შესაბამის კანდიდატს.</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა მუდმივად უნდა აკონტროლოს მონაწილეთა შესაბამისობა წვდომისა და მონაწილეობის პირობებთან. სისტემის ოპერატორმა უნდა დანერგოს არადისკრიმინაციული პროცედურა, რომლის საფუძველზეც მონაწილეს შეუჩერდება ან გაუუქმდება მონაწილეობის უფლება, თუ ის ვერ აკმაყოფილებს შესაბამის პირობებს. ეს პროცედურა საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. ოპერატორი ვალდებულია განახორციელოს პროცედურის გადახედვა არანაკლებ წელიწადში ერთხელ.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორის მიერ მუდმივად ხორციელდება და კონტროლდება მონაწილეთა შესაბამისობა სისტემაზე წვდომისა და მონაწილეობის პირობებთან. ყველა ის პირობა, რომელიც ემსახურება</p>	

მონაწილეთა მიმართ არადისკრიმინაციულ მიდგომას, მოცემული და აღწერილია „სს ჯორჯიან ქარდის სისტემაზე წვდომის წესები“-ის დოკუმენტში, რომელიც ხელმისაწვდომია სისტემის ოპერატორის შემდეგ ვებ გვერდზე: www.gc.ge; აღნიშნული დოკუმენტის გადახედვა ხორციელდება წელიწადში ერთხელ და/ან მნიშვნელოვანი ცვლილების შესაბამისად;

პრინციპი 19	პირდაპირი და არაპირდაპირი მონაწილეობა
	<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს, რომ მის მიერ შემუშავებული სისტემის წესები, პროცედურები და ხელშეკრულებები იძლეოდეს არაპირდაპირი მონაწილეების შესახებ ინფორმაციას, რათა განხორციელდეს იმ მნიშვნელოვანი რისკების იდენტიფიცირება, მონიტორინგი და მართვა, რომლებიც წარმოიშობა სისტემაში მათი მონაწილეობით.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>	
	<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა უნდა დაადგინოს პირდაპირ და არაპირდაპირ მონაწილეებს შორის არსებითი ურთიერთდამოკიდებულება, რამაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს სისტემის ფუნქციონირებაზე.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>	
	<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა უნდა დაადგინოს ის არაპირდაპირი მონაწილეები, რომლებიც წარმოიშობენ მნიშვნელოვან რისკებს სისტემისათვის და იმ პირდაპირი მონაწილისათვის, რომლის მეშვეობითაც არაპირდაპირ მონაწილეს აქვს წვდომა სისტემაზე.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>	
	<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორი ვალდებულია გადახედოს არაპირდაპირი მონაწილეობიდან გამომდინარე რისკებს რეგულარულად, საჭიროების შემთხვევაში, ოპერატორმა უნდა განახორციელოს შესაბამისი ქმედებები რისკების შემცირებისათვის, რათა უზრუნველყოს არაპირდაპირ მონაწილეობასთან დაკავშირებული რისკების სათანადო მართვა.</p>
<p>მოკლე აღწერა</p>	

პრინციპი 19	ეფექტურობა და ეფექტიანობა
	<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორს შემუშავებული უნდა ჰქონდეს პროცესები, რომლის მიხედვითაც ის შეძლებს ბაზრის მოთხოვნილებების/საჭიროებების იდენტიფიცირებასა და გათვალისწინებას. პროცესები უნდა ითვალისწინებდეს სულ მცირე შემდეგ საკითხებს: ა) კლირინგისა და ანგარიშსწორების მოდელები; ბ) საოპერაციო სტრუქტურა; გ) პროდუქტები, რომელთა კლირინგი და ანგარიშსწორება ხორციელდება სისტემაში; დ) გამოყენებული ტექნოლოგიები და პროცედურები.</p>
<p>მოკლე აღწერა ა) კლირინგი და ანგარიშსწორების მოდელები - საერთაშორისო საბარათე გადახდებთან მიმართებაში, სისტემა ახორციელებს კლირინგის ფაილების გაცვლას. ლოკალურ საბარათე გადახდებთან მიმართებაში, სისტემა აგენერირებს ფაილებს და უგზავნის სისტემის მონაწილეს - გამომდინარე იქიდან, რომ სისტემისთვის ანგარიშსწორების აგენტს წარმოადგენს სს საქართველოს ბანკი, მათ შორის გაფორმებული</p>	

ხელშეკრულების ფარგლებში სისტემის ოპერაციებზე ანგარიშსწორებას უზრუნველყოფს ანგარიშსწორების აგენტი. ბ) საოპერაციო სტრუქტურა - საოპერაციო სტრუქტურა მოწყობილია იმგვარად, რომ სწორად მოხდეს პროცესების წარმართვა, სისტემისათვის საჭირო გადაწყვეტილებების და მიზნების მიღწევა, კერძოდ პროცესი მოიცავს: ინიცირების ეტაპს, განხილვაში ჩართული პირების კომპეტენციას, გადაწყვეტილების მიღებისათვის განსაზღვრულ პარამეტრებს, ჩართული მხარეების შესახებ ინფორმაციას და ა.შ.გ) პროდუქტები, რომელთა კლირინგი და ანგარიშსწორება ხორციელდება სისტემაში - ემიტირებულ ბარათებთან მიმართებაში კლირინგში მოცემული ფაილების შესაბამისად ანგარიშსწორების აგენტი ახდენს ანგარიშსწორებას, იმდენად რამდენადაც სს საქართველოს ბანკი წარმოდგენილია, როგორც სისტემის მონაწილე და ანგარიშსწორების აგენტი, აქედან გამომდინარე, სს საქართველოს ბანკი ანგარიშსწორებას სრულად აკონტროლებს, როგორც სისტემის მონაწილე და ანგარიშსწორების აგენტი ერთდროულად (სისტემასა და ანგარიშსწორების აგენტს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე);

ლოკალურ ბარათებთან მიმართებაში სისტემა ისე მუშაობს, რომ სისტემის მონაწილეს ტრანზაქციის განხორციელებისთვის მუდმივად უნდა ჰქონდეს ანგარიშსწორების ანგარიშზე დადებითი ნაშთი, რაც ნიშნავს იმას, რომ დადებითი ნაშთის არარსებობის შემთხვევაში, ტრანზაქცია არ შესრულდება. შესაბამისად, ანგარიშსწორება სრულდება ტრანზაქციის ინიცირებისთანავე ანგარიშსწორების ანგარიშიდან და ანგარიშსწორება არ ხდება კლირინგის ფაილების საფუძველზე.

დ) გამოყენებული ტექნოლოგიები და პროცედურები - სისტემა საგადახდო პროცესს წარმართავს საერთაშორისო სტანდარტებთან (PCI DSS) შესაბამისობის მოთხოვნების დაცვით. სისტემის ფუნქციონირებიდან გამომდინარე, სისტემის ყოველი კონტრაქტორი არის შესაბამისად ლიცენზირებული პირი, რომელთა ტექნოლოგიები იძლევიან მყისიერ უსაფრთხოების გარანტიას. ტექნოლოგიები და პროცედურები ისეა მოწყობილი, რომ სისტემის საშუალებით დაცული არხით ხდება საბარათე სქემას, ემიტენტს და ექვაირერს შორის ინფოს მიმოცვლა, სისტემა თავად არ ახდენს საბარათე ოპერაციის ავტორიზირებას და მხოლოდ უზრუნველყოფს ამ სამ სუბიექტს შორის ინფორმაციის მიმოცვლას დაცული არხებით.

ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორს განსაზღვრული უნდა ჰქონდეს ნათლად ჩამოყალიბებული, გაზომვადი და მიღწევადი მიზნები და ამოცანები, როგორცაა მომსახურების მინიმალური დონე, რისკების მართვის სისტემისადმი მოლოდინები, ბიზნესის პრიორიტეტები.

მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორს ამომწურავად აქვს განსაზღვრული და ჩამოყალიბებული გაზომვადი და მიღწევადი მიზნები, მათ შორის ამოცანები, რომელიც მოიცავს მომსახურების მინიმალურ დონეს, რისკების მართვის სისტემისადმი მოლოდინებს და ბიზნეს პრიორიტეტებს. ამასთან სისტემა ყოველწლიურად უზრუნველყოფს პრიორიტეტული საკითხების იდენტიფიცირებას, კომპანიის შესაბამის მიმართულებებთან ერთად, არსებული ბაზრის მოთხოვნებიდან და საჭიროებებიდან გამომდინარე.

ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორს უნდა გააჩნდეს პროცესი, რომლითაც რეგულარულად მოხდება მისი ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გადამოწმება.

მოკლე აღწერა სისტემას შემუშავებული აქვს პროცესი, რომელიც უზრუნველყოფს მისი ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გადამოწმებას.

პრინციპი 20	საკომუნიკაციო სტანდარტები და პროცედურები
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - გადახდების, კლირინგის, ანგარიშსწორების და ინფორმაციის შენახვის გაუმჯობესების მიზნით სისტემის ოპერატორი ვალდებულია გამოიყენოს ან შესაძლებელი გახადოს, შესაბამისი საერთაშორისოდ აღიარებული საკომუნიკაციო სტანდარტებისა და პროცედურების გამოყენება.</p>	
<p>მოკლე აღწერა - სისტემა ოპერატორი იყენებს და ფლობს საერთაშორისოდ აღიარებულ საკომუნიკაციო სტანდარტებს და პროცედურებს;</p>	

პრინციპი 21	საბაზრო მონაცემების, წესებისა და მნიშვნელოვანი პროცედურების გამოქვეყნება
<p>ძირითადი მოსაზრება N1 - სისტემის ოპერატორმა უნდა განსაზღვროს ნათელი და ყოვლისმომცველი წესები და პროცედურები, რომლებიც ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყველა მონაწილისთვის. სისტემის ოპერატორმა ძირითადი წესები და მნიშვნელოვანი პროცედურები, საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორის ძირითადი წესები განთავსებულია, სს ჯორჯიან ქარდის შემდეგ ვებ-გვერდზე: www.gc.ge ;</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N2 - სისტემის ოპერატორმა ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს მონაწილეებისათვის სისტემის მოწყობისა და ოპერაციების აღწერილობები, ასევე სისტემის ოპერატორისა და მონაწილეების უფლებები და ვალდებულებები, რათა მონაწილეებმა შეძლონ იმ რისკების შეფასება, რაც წარმოემართა მათ სისტემაში მონაწილეობით.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემის მოწყობისა და ოპერაციების აღწერილობა, ასევე სისტემის ოპერატორისა და მონაწილეების უფლებები და ვალდებულებები აღწერილია სს ჯორჯიან ქარდის სისტემაზე წვდომის წესების დოკუმენტში, რომელიც განთავსებულია სს ჯორჯიან ქარდის შემდეგ ვებ-გვერდზე: www.gc.ge;</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N3 - სისტემის ოპერატორმა მონაწილეებს უნდა მიაწოდოს ყველა შესაბამისი დოკუმენტაცია და ჩაუტაროს ტრენინგები, რათა მონაწილეებმა გააცნობიერონ სისტემის წესები და პროცედურები და ის რისკები, რომლებიც წარმოემართა მათ სისტემაში მონაწილეობით.</p>	
<p>მოკლე აღწერა სისტემის წესები ხელმისაწვდომია სისტემის ოპერატორის ვებ-გვერდზე, რომელიც საშუალებას აძლევს სისტემის მონაწილეებს (პოტენციურ მონაწილეებს) გაეცნონ წესებსა და პროცედურებს, ასევე რისკებს, რომელებიც წარმოემართა სისტემაში მონაწილეობით; საჭიროების შესაბამისად, სისტემის ოპერატორი უზრუნველყოფს ტრენინგებისა და საჭირო ინფორმაციის მიწოდებას სისტემის მონაწილეებისთვის;</p>	
<p>ძირითადი მოსაზრება N4 - სისტემის ოპერატორმა საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს სისტემის საკომისიოები/ტარიფები თითოეული მომსახურებისთვის, რომელსაც ის მონაწილეებს სთავაზობს, აგრეთვე მისი ფასდაკლების პოლიტიკა. სხვა სისტემის საკომისიოებთან/ტარიფებთან შედარების მიზნით, სისტემის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს ფასიანი მომსახურების მკაფიო აღწერილობის მომზადება.</p>	

მოკლე აღწერა სისტემაში ჩართვის და მომსახურებების საკომისიოები/ტარიფები მოცემულია სისტემის ოპერატორის წესები-ის დოკუმენტში, რომელიც ხელმისაწვდომია სისტემის შემდეგ ვებ-გვერდზე: www.gc.ge ;

ძირითადი მოსაზრება N5 - სისტემის ოპერატორმა საჯაროდ ხელმისაწვდომი უნდა გახადოს ფინანსური ბაზრის ინფრასტრუქტურებისათვის CPSS-IOSCO საჯაროობის დებულებების ფორმულარზე პასუხები. სისტემის ოპერატორმა უნდა განახლოს თავისი პასუხები სისტემაში ან მის გარემოში არსებითი ცვლილებების შემდეგ, მაგრამ არანაკლებ ორ წელიწადში ერთხელ.

მოკლე აღწერა სისტემის ოპერატორის მიერ საკუთარ ვებ-გვერდზე განთავსებულია ფინანსური ბაზრის ინფრასტრუქტურებისათვის CPSS-IOSCO საჯაროობის დებულებების ფორმულარზე პასუხები, რომელს გადახედვას, განახლებას და ცვლილებების განხორციელებას უზრუნველყოფს პერიოდულობით, მაგრამ არანაკლებ ორ წელიწადში ერთხელ;